

Trend: Investeren in de stad, Knooppunten en netwerken

Focus op de stad

Steden ondanks crisis op het hoogtepunt van hun welvaart

Door: Anne Luijten, hoofdredacteur

De focus is terug op de stad. Recent onderzoek van het Planbureau voor de Leefomgeving en het CBS laat zien dat steden de laatste paar jaar een sterke groei doormaken. Zo zal Amsterdam als dat zo door gaat tot 2025 meer dan 100.000 nieuwe inwoners mogen begroeten. Zelfs in krimpregio's zijn het de steden die nog steeds groeien. Werk en culturele voorzieningen vormen de belangrijkste motoren achter deze ervaring van de steden, analyseert Gerard Marlet in zijn Atlas voor Nederlandse Gemeenten. Er zijn overigens uitzonderingen op deze trend. New towns als Spijkenisse en de voormalige beoogde vijfde stad van Nederland, Almere, vertonen al tekenen van krimp. Mensen stemmen met hun voeten, en de steden zijn daarbij steeds vaker de *place to be*, in tegenstelling tot de monofunctionele en bovendien slecht bereikbare (Almere) nieuwe steden.

De stad als banenmotor, de stad als habitat van de creatieve klasse en de kenniswerker: de populariteit van de stad markeert definitief het afscheid van de industriële samenleving en de opkomst van de kennissamenleving. De stad is terug op de planologische agenda. Een stroom recente publicaties zoals *Triumph of the City* van Edward Glaeser en het rapport *Stad en Land* van het Centraal Planbureau bezingt haar lof. Dertig jaar geleden waren steden nog verloederde plekken, die leegliepen ten gunste van de omringende groeikernen. Inmiddels, nota bene midden in een diepe crisis, kunnen we vaststellen dat het nog nooit zo goed met de steden is gegaan sinds lange tijd. Een merkwaardige paradox: ondanks de crisis zijn de steden op een hoogtepunt van hun welvaart.

In de stroom van publicaties over de wederopleving van de stad past het boek *Terug naar de Stad* van stadsgeograaf Jos Gadet. In een persoonlijk getint relaas beschrijft hij à la Jane Jacobs het binnenstadsmilieu van Amsterdam en haar succesfactoren, zoals het fijnmazige *urban fabric* dat diversiteit en levendigheid faciliteert. Het boek slaat echter door in een staaltje concentrisch grachtengordel-denken dat een onthutsend doorkijkje geeft in de denkrichting van de hoofdstedelijke Dienst Ruimtelijke Ordening (waar de auteur werkzaam is). Het metropooldenken van Amsterdam neemt het binnenstadsmilieu als maat der dingen, en negeert daarmee de opkomst van een polycentrische stedelijke regio die een diversiteit aan milieus kan bieden waar werkelijk behoefte aan is. Ja, er zijn mensen die aan de rand van de stad in het groen willen wonen, op relatieve afstand van de binnenstedelijke *buzz*. En ja, er zijn mensen die de prijzen van de Amsterdamse binnenstad en omringende buurten gewoonweg niet kunnen betalen.

Met de Amsterdamse binnenstad komt het wel goed. De echte vraag voor planners zou moeten zijn hoe de potenties op andere plekken in het netwerk van de stedelijke regio zouden kunnen worden benut. De moeilijke plekken, waar investeringen niet vanzelf op gang komen, en waar infrastructuur, transformatie of andere ingrepen noodzakelijk zijn. Zorg voor de stad is dus meer dan een lofzang op de binnenstad en vergt aandacht voor het geheel van het netwerk van de metropolitane regio.